T091 ATĐ 3 (17) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q16-Tạp Uẩn-Luận về Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 1

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 16

LUAÄN VEÀ TRÍ (Phaàn 8)

Nhö Phaät Theá Toân quôû traùch caùc ñeä töû, noùi laø ngöôøi si meâ... cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh. Nghóa laø Ñöùc Theá Toân vónh vieãn ñoaïn tröø yeâu - gheùt, thuaän - nghòch ñeàu bình ñaúng, nhoå saïch reã tranh luaän, dieät heát goác kieâu maïn, nhìn caùc loaïi traân baûo gioáng nhö gaïch ñaù, gaùc tueä soi chieáu khoâng soùt ñoái vôùi taát caû caùc phaùp, khoâng coù caùc loaïi töông töï nhö yeâu gheùt kieâu maïn..., vì caùc taäp khí phieàn naõo ñaõ vónh vieãn ñoaïn tröø; khoâng gioáng nhö Ñoäc giaùc vaø caùc Thanh vaên, tuy ñoaïn phieàn naõo maø coù taäp khí coøn soùt laïi. Taäp khí tham aùi thì nhö Toân giaû A-nan thöông yeâu nhöõng ngöôøi thuoäc doøng hoï Thích; taäp khí saân haän thì nhö Toân giaû Taát-laêng-giaø-phieät-sa, noùi vôùi thaàn soâng Caêng - giaø raèng: Naøy toâi tôù beù nhoû haõy ngaên doøng chaûy laïi, nay ta saép qua soâng; taäp khí kieâu maïn thì nhö Toân giaû Xaù-lôïi-töû vaát boû thuoác than chöùa beänh; taäp khí ngu si thì nhö Toân giaû Kieäp - phoøng - baùt - ñeå, hôi thôû phaùt ra bieát thöùc aên tröôùc ñoù aên khoâng tieâu chöù khoâng bieát caùi khoå veà sau, maø coøn aên theâm..., nhöõng söï vieäc nhö vaäy thì loaïi aáy raát nhieàu. Ñöùc Theá Toân tuy khoâng coù taäp khí coøn laïi cuûa phieàn naõo, maø coù luùc coù nhöõng lôøi noùi töïa nhö thöông yeâu... Lôøi noùi töïa nhö yeâu thöông thì nhö Ñöùc Theá Toân baûo: Coá gaéng nheù Tyø kheo, töï mình xuaát gia kheùo leùo thì cuõng coù ñuû caám giôùi; lôøi noùi töïa nhö töùc giaän thì nhö Ñöùc Theá Toân baûo: OÂng laø keû toâi tôù cuûa doøng hoï Thích, doøng hoï Thích laø chuû nhaân cuûa oâng; lôøi noùi töïa nhö kieâu maïn thì nhö Ñöùc Theá Toân noùi: tu laø baäc Nhö Lai ÖÙng Chaùnh Ñaúng Giaùc, thaønh töïu möôøi Löïc - ñaït ñöôïc boán Voâ hoa; lôøi noùi töïa nhö si meâ thì nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Hoâm nay ñaïi vöông töø nôi naøo ñeán ñaây, baûo vôùi A-nan raèng xem trôøi möa hay khoâng, trong vöôøn

taïi sao lôùn tieáng cao gioïng... Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi ngôø laø Ñöùc Theá Toân ñaõ ñoaïn tröø taäp khí cuûa caùc phieàn naõo, vì sao laïi coù nhöõng lôøi noùi töông töï phieàn naõo nhö vaäy...? Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø maø coù ñöôïc caùch hieåu chính xaùc, cho neân soaïn ra luaän naøy. Giaûi thích veà nhaân duyeân aáy nhö vaäy, thì noùi laø ngöôøi si meâ kia cuõng nhö vaäy. Hoûi: Vì sao Ñöùc Phaät noùi nhöõng lôøi töïa nhö yeâu thöông...? Ñaùp: Bôûi vì baûo veä thöûa ruoäng ñaõ ñöôïc chuyeån hoùa laøm lôïi ích nhieàu cho noù. Nghóa laø Ñöùc Theá Toân noùi lôøi töïa nhö yeâu thöông, laø muoán laøm cho nhöõng Tyø kheo ñaõ bò Thieân Thuï phaù hoaïi caûm ñöôïc thaân taâm an oån vaø tröø boû nghi ngôø. Ñoù laø Ñeà-baø-ñaït-ña vì tham danh lôïi maø phaù hoaïi Taêng roài, Toân giaû Xaù-lôïi-töû vaø Ñaïi Muïc - kieàn - lieân caûm hoùa khieán quay trôû veà, nhöõng Tyø kheo aáy sinh loøng hoå theïn voâ cuøng, thaân taâm rung raãy sôï haõi laïi sinh ra nghi hoaëc, minh ñi theo Thieân Thuï khoâng maát giôùi chaêng? Khi nghe Ñöùc Theá Toân baûo: Coá gaéng leân Tyø kheo, töï mình xuaát gia kheùo leùo thì cuõng coù ñuû caám giôùi; thì sôï haûi rung raãy vaø nghi hoaëc, caû hai ñieàu cuõng ñöôïc tröø boû. Neáu luùc aáy Ñöùc Phaät khoâng noùi nhö vaäy,thì loøng daï hoï xaáu hoå thoå huyeát maø maïng chung. Coøn Ñöùc Theá Toân noùi lôøi töïa nhö töùc giaän, laø bôûi vì phaù boû taâm lyù kieâu maïn cuûa Phaïm chí kia, nghóa laø Phaïm chí Am-baø-saéc-tra-kia, khoâng nhuùn nhöôøng tuøy theo meï maø oâm loøng kieâu ngaïo, ngaên caûn ngöôøi xuaát gia chòu rôi vaøo neõo aùc, nhôø Ñöùc Phaät quôû traùch phaù tan taâm lyù kieâu ngaïo aáy, sau ñoù thaân thöù hai ñöôïc sinh leân coõi trôøi thaáy roõ boán Thaùnh ñeá; Laïi nhôø quôû traùch maø Phaïm Chí Boå-saéc-yeát-la-baø-lôïi kia, ñöôïc tieán vaøo Phaät phaùp, ñaït ñeán quaû thuø thaéng coøn Ñöùc Theá Toân noùi lôøi töïa nhö kieâu maïn laø vì laøm cho ngöôøi khoâng bieát coâng ñöùc cuûa Phaät, khi ñaõ bieát roài quy y tu theo haïnh thuø thaéng. Coøn Ñöùc theá Toân noùi lôøi töïa nhö si meâ, laø vì baøn luaän veà ñaïo ñeå môû thoâng cho vò vua kia, laø vì loaïi boû taâm meâ nguõ cuûa A- nan, cuõng laø muoán laø muoán phaùt sinh taâm lyùvui thích yeân laëng cuûa moïi ngöôøi trong vöôøn kia. Ñöùc Phaät noùi nhöõng lôøi naøy töïa nhö phieàn naõo, ñeàu laøm cho höõu tình coù ñöôc lôïi ích an laïc. Nay quôû traùch ñeä töû maø noùi laø ngöôøi si meâ, cuõng vì lôïi ích cho chuùng sinh nhö phaàn sau seõ noùi. Hoûi: vì sao Ñoäc giaùc vaø caùc Thanh vaên tuy ñoaïn töø phieàn naõo maø coù taäp khí coøn soùt laïi, Phaät thì khoâng nhö vaäy chaêng? Ñaùp: Tueä cuûa Thanh vaên vaø Ñoäc giaùc khoâng maïnh meû saéc beùn, tuy ñoaïn tröø phieàn naõo maø coù taäp khí coøn soùt laïi, nhö ngoïn löûa bình thöôøng ôû theá gian tuy coù ñoát chaùy moïi vaät nhöng maø coøn laïi tro buïi; tueä cuûa Phaät maïnh meû saéc beùn, ñoaïn tröø caùc phieàn naõolaøm cho taäp khí khoâng soùt laïi gì, nhö ngoïn löûa cuûa kieáp taän heã vaät gì ñaõ bò ñoát chaùy thì

khoâng coøn soùt laïi tro buïi. Vì caùc loaïi nhaân duyeân ñaõ noùi tröôùc ñaây, cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Nhö Phaät Theá Toân quôû traùch caùc ñeä töû, noùi

laø ngöôøi si meâ, ñieàu naøy coù nghóa gì? Ñaùp: Laø lôøi traùch maéng, nghóa laø Phaät Theá Toân traùch maéng ñeä töû maø noùi laø ngöôøi si meâ, nhö baây giôø thaày mình daïy doå vaø baäc thaày quy phaïm maãu möïc, neáu coù ñeä töû y chæ gaàn beân caïnh, gaây ra nhöõng loãi laàm lieàn traùch maéng raèng: Con laø ngöôøi ngu si khoâng saùng suoát - khoâng toát ñeïp; Ñöùc Theá Toân cuõng nhö vaäy, quôû traùch caùc ñeä töû noùi laø ngöôøi si meâ. Trong naøy, vaên luaän toång quaùt coù hai phaàn: 1. Giaûi thích veà nghóa Ñöùc Phaät quôû traùch ñeä töû. 2. Giaûi thích veà nhaân duyeân Ñöùc Phaät quôû traùch hoï. Vaên ñaõ neâu ra tröôùc ñaây chín laø phaàn thöù nhaát. Nhö baây giôø thaày mình daïy doã vaø baäc thaày quy phaïm maãu möïc, vì ngaên chaën loãi laàm cuûa ñeä töû ñaõ gaây ra; hoaëc nhö cha meï ngaên chaën loãi laàm phoøng ngöøa cho con caùi, maø coù nhöõng lôøi traùch maéng ñeàu laø vì lôïi ích theâm cho ñeä töû - con caùi, chöù khoâng coù aùc taâm. Ñöùc Phaät cuõng nhö vaäy, nghóa laø Ñöùc phaät giaùo hoùa toùm löôïc coù boán loaïi: 1. Neân khen ngôïi. 2. Neân traùch maéng. 3. Neân gaït boû. 4. Neân döïa vaøo ngöôøi khaùc. Neân khen ngôïi, laø nhö Ñöùc Phaät khen ngôïi Caâu-chi-nhó... Neân traùch maéng, laø nhö Ñöùc Phaät traùch maéng OÂ-ñaø-di... Neân gaït boû, laø nhö gaït boû Voâ y Ca-dieáp-ba..., nhö Ñöùc Phaät vôùi Baø-la-moân kia raèng: Nay khoâng phaûi laø luùc aáy, khoâng coù theà traû lôøi oâng ñöôïc. Neân döïa vaøo ngöôøi khaùc, laø nhö Ñöùc Phaät chuyeán Chaùnh phaùp luaân cho naêm Tyø kheo, luùc aáy coù taùm vaïn chö Thieân ñeàu ñaït ñöôïc Thaùnh ñaïo; Ñöùc Phaät thuyeát phaùp cho vua Taàn-tyø-sa-la, luùc aáy cuõng coù taùm vaïn chö Thieân vaø chín vaïn hai ngaøn ngöôøi ôû nöôùc Ma-yeát-ñaø ñeàu ñaït ñöôïc Thaùnh ñaïo; Ñöùc Phaät thuyeát phaùp cho Ñeá Thích, luùc aáy cuõng coù taùm vaïn chö Thieân ñöôïc tieán vaøo Thaùnh ñaïo; Ñöùc Phaät thuyeát phaùp cho La-haàu-la, luùc aáy cuõng coù saùu vaïn chö Thieân trong neân luùc ñaït ñöôïc ñaïo. Nhöõng söï vieäc nhö vaäy thì töông töï raát nhieàu, cho neân Ñöùc Theá Toân phaûi duøng söï traùch maéng, maø ngöôøi nhaäp ñaïo thì caàn phaûi coù söï traùch maéng môùi ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Ñöùc Theá Toân vì loøng Ñaïi Bi ñaõ thoâi thuùc, thöôøng tìm kieám phöông tieän laøm lôïi ích cho ngöôøi khaùc, neáu khoâng traùch maéng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 4

Ñeà-baø-ñaït-ña raèng oâng laø ngöôøi ngu si aên nöôùc mieáng - nöôùc muõi thì seõ laøm cho voâ löôïng chuùng sinh ngu si gaây ra caùc vieäc aùc, laïi coøn lieân tieáp nhieàu laàn xuùc naõo Ñöùc Theá Toân; neáu khoâng chæ trích laø khoâng baèng ngöôøi nöõ, thaân oâng dô baån xaáu xa chöùa ñaày moïi thöù baát tònh, thì taâm duïc cuûa hoï khoâng bieát do ñaâu maø döøng laïi, cho neân quôû traùch ñeä töû noùi laø ngöôøi si meâ. Coù ngöôøi noùi: Sôû dó Ñöùc Theá Toân traùch maéng caùc ñeä töû, laø muoán laøm cho ngöôøi chöa gieo troàng thieän caên coù theå gieo troàng thieän caên; ngöôøi ñaõ gieo troàng thieän caên maø chöa thaønh thuïc thì coù theå nhanh choùng thaønh thuïc; neáu ngöôøi ñaõ thaønh thuïc nhöng chöa giaûi thoaùt thì mau choùng ñaït ñöôïc giaûi thoaùt; neáu khoâng traùch maéng thì maát ñi lôïi ích toát ñeïp naøy, vì vaäy Ñöùc Phaät quôû traùch ñeä töû noùi laø ngöôøi si meâ. Hoûi: Noùi laø ngöôøi si meâ thì coù nghóa gì vaäy? Laø töø si meâ sinh ra cho neân noùi laø

ngöôøi si meâ, hay laø hieän haèng si meâ cho neân noùi laø ngöôøi si meâ? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Neáu töø si meâ sinh ra cho neân noùi laø ngöôøi si meâ, thì cuõng töø tham - saân - maïn - kieán... sinh ra, taïi sao Ñöùc Theá Toân chæ noùi laø ngöôøi si meâ? Neáu hieän haønh si meâ cho neân noùi laø ngöôøi si meâ, thì trong kinh khoâng neân noùi A-la-haùn cuõng goïi laø ngöôøi si meâ, nhö trong kinh noùi: "Rôøi xa ngöôøi si meâ ñöøng ñöùng tröôùc maét mình"; vaû laïi, Ñöùc Theá Toân quôû traùch OÂ-ñaø-di raèng: "Ngöôøi si meâ khoâng coù maét vì sao laïi cuøng vôùi Tyø kheo Thöôïng toïa tranh caõi veà nghóa raát xaâu xa." Nhöng caùc phieàn naõo khaùc cuõng coù hieän haønh, taïi sao chæ noùi laø ngöôøi si meâ chöù khoâng phaûi laø loaïi khaùc? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi nhö vaäy: Töø si meâ sinh ra cho neân goïi laø ngöôøi si meâ. Hoûi: Neáu nhö vaäy cuõng töø tham-saân-maïn-kieán... sinh ra, vì sao Ñöùc Theá Toân chæ noùi laø ngöôøi si meâ? Ñaùp: Bôûi vì bieán haønh si meâ. Neáu Ñöùc Phaät bieát quôû traùch caùc A-la-haùn cho laø ngöôøi si meâ, ñoái vôùi ngöôøi khaùc coù lôïi ích, thì cuõng quôû traùch thaân A-la-haùn kia cuõng laø si meâ sinh ra. Nhö trong kinh noùi: "Bò voâ minh che laáp, bò kieát aùi raøng buoäc, ngöôøi ngu caûm ñöôïc thaân coù nhaän bieát, ngöôøi trí cuõng nhö vaäy." Caùc A-la-haùn noùi laø ngöôøi trí. Coù Sö khaùc noùi: Hieän haønh si meâ cho neân goïi laø ngöôøi si meâ. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong kinh khoâng neân noùi A-la-haùn cuõng goïi laø ngöôøi si meâ? Ñaùp: Taïm thôøi trong kinh noùi rôøi xa ngöôøi si meâ ñöøng ñöùng tröôùc maét mình, laø ngöôøi tuïng ñaõ tuïng sai, caàn phaûi noùi nhö vaäy: Tyø kheo traùnh ra ñöøng ñöùng tröôùc maét ta. Luùc Ñöùc Theá Toân saép nhaäp Nieát-baøn,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 5

Toân giaû Baïch Tònh ñeán ñöùng ôû tröôùc Ñöùc Phaät duøng quaït ñeå quaït haàu Ñöùc Phaät, luùc aáy coù voâ löôïng chö Thieân coõi Tröôøng Thoï ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, traùch Toân giaû aáy ñang ñöùng ôû tröôùc Ñöùc Phaät ngaên che chuùng toâi khoâng thaáy ñöôïc Ñöùc Theá Toân maø laøm cho chuùng toâi maát ñi lôïi ích sau cuoái, Ñöùc Phaät bieát yù nieäm cuûa hoï lieàn neân noùi nhö vaäy: Tyø kheo traùnh ra ñöøng ñöùng tröôùc maét ta! Vaû laïi, Ñöùc Theá Toân quôû traùch OÂ-ñaø-di raèng: Ngöôøi si meâ khoâng coù maét vì sao laïi cuøng vôùi Tyø kheo Thöôïng toïa tranh caõi veà nghóa raát xaâu xa? Ñieàu naøy cuõng khoâng traùi ngöôïc nhau, bôûi vì luùc aáy OÂ-ñaø-di chöa ñaït ñöôïc quaû vò A-la-haùn, hoaëc noùi laø dò sinh, hoaëc noùi laø Höõu hoïc. Coù Sö khaùc noùi: Caùc A-la-haùn cuõng laø hieän haønh si meâ, vì sao chæ noùi laø ngöôøi si meâ chöù khoâng phaûi laø loaïi khaùc? Ñaùp: Tröôùc ñaõ noùi laø bieán thaønh si meâ, heã daáy khôûi voâ minh hieän tieàn ôû nôi naøo, thì teân goïi laø ngöôøi si meâ döïa vaøo nôi aáy maø thieát laäp. Bôûi vì nghóa naøy cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch ñeä töû maø noùi laø ngöôøi si meâ. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân quôû traùch caùc ñeä töû maø noùi laø ngöôøi si meâ? Ñaùp: Bôûi vì hoï ñoái vôùi lôøi nhaéc nhuû - lôøi giaûng daïy cuûa Ñöùc Theá Toân, khoâng tuøy theo nghóa thöïc haønh, khoâng tuøy thuaän lôøi daïy, khoâng noái tieáp laãn nhau. Vaên luaän töø ñaây trôû xuoáng chính laø phaàn thöù hai, giaûi thích veà nhaân duyeân Ñöùc Phaät quôû traùch ngöôøi si meâ aáy. Lôøi nhaéc nhuû - lôøi giaûng daïy bieåu hieän toång quaùt veà lôøi daïy cuûa Ñöùc Phaät, coù naêng löïc thöïc haønh

ñuùng ñaén thì goïi laø tuøy theo nghóa thöïc haønh, nhöõng ñeä töû kia khoâng coù naêng löïc thöïc haønh ñuùng ñaén cho neân goïi laø khoâng tuøy theo nghóa thöïc haønh. Coù ngöôøi noùi: Nhö vieäc caàn thöïc haønh thì goïi laø tuøy theo nghóa thöïc haønh, caùc ñeä töû kia khoâng nhö vieäc caàn thöïc haønh cho neân goïi laø khoâng tuøy theo nghóa thöïc haønh. Khoâng tuøy thuaän lôøi daïy, laø ñoái vôùi Thaùnh giaùo cuûa Phaät khoâng coù naêng löïc tuøy thuaän tu caùc coâng ñöùc. Khoâng noái tieáp laãn nhau, laø khoâng coù naêng löïc taäp trung traûi qua thôøi gian daøi noái tieáp nhau tu caùc coâng ñöùc. Hoûi: Lôøi nhaéc nhuû vaø lôøi giaûng daïy coù gì sai bieät? Ñaùp: Ngaên chaën nhöõng ñieàu khoâng coù lôïi ích cho neân goïi laø lôøi nhaéc nhuû (giaùo giôi), mang laïi nhöõng ñieàu coù lôïi ích cho neân goïi laø lôùi giaûng daïy (giaùo thoï). Laïi nöõa, daïy cho truù trong chaùnh nieäm thì goïi laø lôøi nhaéc nhuû, daïy cho truù trong chaùnh tri thì goïi laø lôøi giaûng daïy. Laïi nöõa, khieán cho tu Höõu bieåu nghieäp thì goïi laø lôøi nhaéc nhuû, khieán cho tu Voâ bieåu nghieäp thì goïi laø lôøi giaûng daïy. Laïi nöõa, khieán cho tu xa-ma-tha thì goïi laø lôøi nhaéc nhuû, khieán cho tu Tyø-baùt-xaù-naêng thì goïi laø lôøi giaûng daïy. Laïi nöõa, khieán cho tu Thaùnh ñaïo thì goïi laø lôøi nhaéc nhuû, khieán cho

ñaït ñöôïc Thaùnh quaû thì goïi laø lôøi giaûn daïy. Laïi nöõa, khieán cho tu phaùp thieän theá gian thì goïi laø lôøi nhaéc nhuû, khieán cho tu phaùp thieän xuaát theá gian thì goïi laø lôøi giaûng daïy. Ñaây goïi laø söï sai bieät giöõa lôøi nhaéc nhuû vaø lôøi giaûng daïy. Laïi nöõa, hoï ñoái vôùi Thaùnh giaùo gaây ra nhöõng ñieàu ngu si, troáng roãng khoâng coù keát quaû, khoâng coù sinh ra, khoâng coù yù vò, khoâng coù lôïi ích toát ñeïp, laøm traùi lôøi daïy cuûa Phaät, ñoái vôùi caùc hoïc xöù khoâng coù naêng löïc tieáp nhaän hoïc hoûi, cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch hoï maø noùi laø ngöôøi si meâ. Trong naøy, Thaùnh giaùo laø yù bieåu hieän cho Thaùnh ñaïo. Hoûi: Vì sao hoï ñoái vôùi Thaùnh ñaïo maø laøm nhöõng ñieàu ngu si? Ñaùp: Bôûi vì hoï khoâng coù naêng löïc maø laøm cho Thaùnh ñaïo trôû laïi nhöõng ñieàu ngu si, chæ vì hoï noái tieáp nhau taêng theâm ngu si laøm chöôùng ngaïi cho Thaùnh ñaïo. Coù ngöôøi noùi: Cuõng laøm cho Thaùnh ñaïo trôû thaønh nhöõng ñieàu ngu si, nghóa Laø laøm cho trôû thaønh xa caùch, khoâng ñöôïc töï taïi vaø khoâng hieän haønh. Coù ngöôøi noùi: Vì ñoaïn tröø ngu si cho neân Ñöùc Phaät noùi roõ Thaùnh giaùo, hoï nghe Thaùnh giaùo nhöng khoâng ñoaïn tröø ngu si maø ngaøy caøng taêng leân, cho neân noùi hoï ñoái vôùi Thaùnh giaùo cuûa Phaät gaây ra nhöõng ñieàu ngu si. Troáng roãng laø bieåu hieän hoï khoâng coù maàm thai Thaùnh ñaïo; nhö trong thaân ngöôøi nöõ khoâng coù khaû naêng mang thai, troáng roãng khoâng coù con cho neân goïi laø gaùi baát duïc (thaïch nöõ); hoï cuõng nhö vaäy, tuy nghe lôøi daïy cuûa Phaät nhöng khoâng coù naêng löïc thaâu nhieáp tieáp nhaän maàm thai Thaùnh ñaïo, Phaät ñoái vôùi thaân hoï khoâng coù quaû Só duïng, boû troáng coâng duïng cho neân goïi laø troáng roãng. Khoâng coù keát quaû laø khoâng coù Ñaúng löu vaø giaûi thoaùt. Khoâng coù sinh ra laø khoâng coù quaû Só duïng. Laïi nöõa, sinh ra thì coù nghóa laø ñaït ñöôïc, hoï ñoái vôùi Phaät phaùp khoâng ñaït ñöôïc ñieàu gì, cho neân goïi laø khoâng coù sinh ra. Khoâng coù yù vò laø hoï ñoái vôùi Phaät phaùp khoâng coù yù vò

xuaát gia, khoâng coù yù vò tòch tónh, khoâng coù yù vò Thaùnh ñaïo, khoâng coù yù Vò tòch dieät, cho neân goïi laø khoâng coù yù vò. Khoâng coù lôïi ích toát ñeïp, quaû goïi laø lôïi ích toát ñeïp, hoï khoâng ñaït ñöôïc quaû cho neân khoâng coù lôïi ích toát ñeïp. Laïi nöõa, coù hai ñieàu maát cho neân goïi laø khoâng coù lôïi ích toát ñeïp, ví nhö thaày thuoác gioûi thöông xoùt nhöõng ngöôøi coù beänh taät maø ñi tìm thuoác khaép boán phöông, tìm ñöôïc thuoác roài mang veà cho hoï, nhöng ngöôøi beänh coi khinh neùn vaøo choã dô baån, hoï ñaõ coù hai ñieàu maát: 1. Beänh cuûa mình khoâng ñöôïc tröø khoûi. 2. Coâng söùc cuûa thaày thuoác gioûi bò vöùt boû. Ñöùc Theá Toân cuõng nhö vaäy, traûi qua ba voâ soá kieáp tu taäp traêm ngaøn coâng haïnh gian khoå khoù thöïc haønh, vì caùc höõu tình maø caàu tìm vò

thuoác Thaùnh phaùp, ñaït ñöôïc roài noùi cho hoï bieát, nhöng hoï nghe maø coi khinh khoâng töï mình uoáng ñeå thöïc haønh, laïi duïng taâm mong caàu danh lôïi, hoï ñaõ coù hai ñieàu maát: 1. Khoâng tröø ñöôïc caên beänh phieàn naõo cuûa mình. 2. Laøm cho coâng lao cuûa Ñöùc Phaät bò hoang phí. Laøm traùi lôøi daïy cuûa Phaät, laø laøm traùi vôùi nghóa lyù Thaùnh giaùo cuûa Ñöùc Theá Toân. Ñoái vôùi caùc hoïc xöù khoâng coù naêng löïc tieáp nhaän hoïc hoûi, laø khoâng coù naêng löïc tu taäp thöïc haønh caùc phaùp tuøy theo phaùp thöïc haønh. Laïi nöõa, hoï ñoái vôùi Thaùnh giaùo gaây ra nhöõng ñieàu ngu si, bôûi vì hoï ñoaïn döùt Thaùnh giaùo khoâng laøm cho noái tieáp theo nhau, nghóa laø Ñöùc Phaät vì hoï maø noùi veà phaùp Voâ thöôïng, neáu nghe roài thöïc haønh ñuùng ñaén chuyeån tieáp noùi cho ngöôøi khaùc nghe, ngöôøi khaùc tieáp tuïc thöïc haønh ñuùng ñaén laïi noùi cho ngöôøi khaùc nghe, nhö vaäy laàn löôït chuyeån tieáp laøm lôïi ích voâ cuøng taän, ñoù goïi laø khoâng ñoaïn döùt Thaùnh giaùo cuûa Nhö Lai. Hoï nghe Thaùnh giaùo maø khoâng coù naêng löïc thöïc haønh ñuùng ñaén, laïi cuõng khoâng coù naêng löïc chuyeån tieáp noùi cho ngöôøi khaùc nghe, töï mình ñaõ khoâng coù lôïi ích gì cuõng khoâng lôïi ích cho ngöôøi khaùc, ñoù goïi laø ñoaïn döùt Thaùnh giaùo khoâng laøm cho noái tieáp nhau. Vì vaäy noùi laø gaây ra nhöõng ñieàu ngu si. Troáng roãng laø bôûi vì chính mình khoâng phaûi laø phaùp khí. Khoâng coù keát quaû laø bôûi vì laøm cho taâm mong moûi quaû Phaät khoâng coù keát quaû gì. Nghóa laø Ñöùc Phaät muoán laøm cho chuùng sinh nghe phaùp thoaùt khoûi noãi khoå cuûa sinh töû, hoï nghe phaùp roài khoâng coù theå tu taäp thöïc haønh phöông tieän lìa khoå, vì vaäy khieán cho taâm mong moûi Phaät ñaïo khoâng coù keát quaû. Khoâng coù sinh ra, hoï khoâng coù theå ñaït ñöôïc söï vieäc toát ñeïp ñaõ mong caàu luùc ban ñaàu xuaát gia, nghóa laø trì giôùi thanh tònh. Khoâng coù yù vò laø khoâng coù yù vò cuûa tónh löï. Khoâng coù lôïi ích toát ñeïp laø khoâng coù trí tueä khoâng traùi ngöôïc. Laøm traùi lôøi daïy cuûa Phaät, nghóa laø khoâng ñaït ñöôïc Nieát-baøn. Ñöùc Phaät noùi veà Chaùnh phaùp ñaït ñöôïc nieàm vui Nieát-baøn daïy cho chuùng sinh, hoï khoâng coù naêng löïc chöùng ñöôïc cho neân goïi laø laøm traùi. Ñoái vôùi caùc hoïc xöù khoâng coù naêng löïc tieáp nhaän hoïc hoûi, Ñöùc Phaät ñaõ thi thieát caùc loaïi hoïc xöù nhöng hoï khoâng coù naêng löïc tieáp nhaän hoïc hoûi, coù ngöôøi tuy tieáp nhaän hoïc hoûi aø khoâng coù naêng löïc luoân luoân tu taäp, nhö Baø-ñaø-leâ qua boán

thaùng muøa möa môùi coù theå tieáp nhaän hoïc hoûi; phaùp ngoài aên neân laàn tuy coù ngöôøi luoân luoân tu taäp maø khoâng troïn veïn; ñeàu goïi laø khoâng coù naêng löïc tieáp nhaän hoïc hoûi caùc hoïc xöù. Vì nhaân duyeân naøy maø Ñöùc Phaät quôû traùch ñeä töû goïi hoï laø ngöôøi si meâ. Coù saùu nhaân ñoù laø nhaân töông öng cho ñeán nhaân naêng taùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 8

Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën luaän thieát veà khoâng coù nhaân - nhaân xaáu aùc. Nghóa laø caùc ngoaïi ñaïo, hoaëc chaáp laø caùc phaùp khoâng coù nhaân maø sinh, hoaëc laïi chaáp raèng coù nhaân khoâng bình ñaúng, vì ngaên chaën yù kia ñeå bieåu hieän caùc phaùp sinh ra quyeát ñònh coù nhaân chaúng phaûi laø khoâng bình ñaúng. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Coù phaùi chaáp laø nhaân duyeân chaúng phaûi laø vaät thaät coù, nhö phaùi Thí Duï. Vì ngaên chaën yù kia maø bieåu hieän roõ raøng veà nhaân duyeân, hoaëc laø taùnh - hoaëc laø töôùng ñeàu laø thaät coù. Laïi coù ngöôøi noùi: Muoán duøng saùu nhaân bieåu hieän roõ raøng veà boán quaû, khieán cho ñieàu aáy roõ raøng nhö nhìn traùi A-ma-laïc-ca trong baøn tay. Nghóa laø duøng hai nhaân töông öng vaø caâu höõu (cuøng coù) ñeå bieåu hieän quaû Só duïng, duøng hai nhaân ñoàng loaïi vaø bieán haønh ñeå bieåu hieän quaû Ñaúng löu, duøng nhaân dò thuïc ñeå bieåu hieän quaû Dò thuïc, duøng nhaân naêng taùc ñeå bieåu hieän quaû Taêng Thöôïng. Vì nhaân duyeân naøy cho neân soaïn ra luaän naøy. Nhöng maø saùu nhaân naøy khoâng phaûi laø trong kinh noùi, trong kinh chæ noùi coù boán duyeân, taùnh goïi laø nhaân duyeân taùnh noùi roäng ra cho ñeán taêng thöôïng duyeân taùnh, nay muoán duøng nhaân phaân bieät veà duyeân cho neân noùi ñeán saùu nhaân naøy. Hoûi: Laø nhaân thaâu nhieáp duyeân hay laø duyeân thaâu nhieáp nhaân? Ñaùp: thaâu nhieáp laãn nhau tuøy theo söï vieäc cuûa noù, nghóa laø naêm nhaân tröôùc laø nhaân duyeân, nhaân naêng taùc laø ba duyeân coøn laïi. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Duyeân thaâu nhieáp nhaân chöù khoâng phaûi laø nhaân thaâu nhieáp duyeân. Nghóa laø naêm nhaân tröôùc laø nhaân duyeân, nhaân naêng taùc laø taêng thöôïng duyeân, ñaúng voâ giaùn duyeân vaø sôû duyeân duyeân khoâng phaûi laø do nhaân thaâu nhieáp. Laïi coù ngöôøi noùi: saùu nhaân cuõng laø do trong kinh noùi. Nghóa laø trong phaàn thöù saùu cuûa kinh Taêng Nhaát A Kieäp Ma noùi: “Traûi qua thôøi gian laâu xa, vaên kinh daàn daàn khoâng nhìn thaáy nöõa, caùc Toân giaû nhö giaû nhö Ca-ña-dieãn-ni-töû… duøng löïc cuûa nguyeän trí quaùn saùt saùu nhaân duyeân noùi trong kinh, taäp trung ghi cheùp maø soaïn ra A-tyø-ñaït-ma.” Vì vaäy ôû ñaây phaân bieät veà saùu nhaân. Töøng nghe raèng kinh Taêng Nhaát A Kieäp Ma, töø neân phaùp taêng leân cho ñeán traêm phaùp, nay chæ coù neân cho ñeán möôøi ñang coøn, nhöõng phaùp khaùc ñeàu aån kín; ôû laïi trong taêng neân cho ñeán möôøi, cuõng aån kính phaàn nhieàu, phaùp coøn laïi raát ít. Töøng nghe Toân giaû Thöông-naëc-ca-y Ñaïi A-la-haùn, laø ñeä töû ñoàng truù cuûa Toân giaû A-nan-ñaø, Ñaïi ñöùc naøy luoân luoân bieân soaïn töï mình laøm Giaùo thoï sö; luùc vò A-la-haùn aáy nhaäp Nieát-baøn, thì ngay trong ngaøy ñoù coù baûy vaïn baûy ngaøn kinh Boån Sinh vaø neân vaïn luaän A Tyø Ñaït Ma aån kinh khoâng coøn thaáy nöõa. Neân vò

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 9

kinh luaän aån kín nhö vaäy, huoáng hoà töø ñoù veà sau cho ñeán baây giôø, hoaëc laø traêm - hoaëc laø ngaøn caùc vò Luaän Sö dieät ñoä, thì soá kinh luaän aån kín theo haù coù theå bieát ñöôïc ö? Vì vaäy, saùu nhaân naøy laø trong kinh noùi. Coù Sö khaùc noùi: Saùu nhaân nhö vaäy, tuy khoâng noùi ñaày ñuû theo thöù töï trong cuøng neân kinh, nhöng noùi phaân taùn khaép nôi trong caùc kinh. Nghóa laø tong kinh noùi: "Ñaây goïi laø kieán laøm caên töông öng vôùi tính - chöùng - trí." Caùc kinh noùi veà nhaân töông öng nhö vaäy. Laïi trong kinh noùi: "Nhaõn vaø saéc laø duyeân sinh ra nhaõn thöùc, caû ba hoøa hôïp laïi tieáp xuùc cuøng khôûi leân thoï - töôûng - tö." Caùc kinh noùi veà nhaân caâu höõu nhö vaäy. Laïi trong kinh noùi: Nhö vaäy Boå-ñaëc-giaø-la thaønh töïu phaùp thieän vaø phaùp baát thieän, phaùp thieän aån ñi thì phaùp aùc xuaát hieän, coù luùc theo nhau cuøng hieän haønh bôûi thieän caên chöa ñoaïn maát, bôûi vì chöa ñoaïn maát cho neân töø thieän caên naøy coøn coù theå khôûi leân thieän caên khaùc, luùc aáy ñoái vôùi vò lai seõ coù phaùp thanh tònh." Caùc kinh noùi veà nhaân ñoàng loaïi nhö vaäy. Laïi trong kinh noùi: "Caùc taø kieán, aáy laø taát caû thaân nghieäp-ngöõ nghieäp-yù nghieäp, coù nhöõng nguyeän caàu ñeàu nhö nhöõng gì nhìn nhaän, taùt caû caùc haønh ñeàu laø chuûng loaïi aáy. Caùc phaùp nhö vaäy ñeàu coù theå daãn ñeán quaû khoâng vöøa yù vaø chaúng vui möøng öa thích chuùt naøo." Caùc kinh noùi veà nhaân bieán haønh nhö vaäy. Laïi trong kinh noùi: "Khoâng coù nôi naøo khoâng dung naïp aùc haønh cuûa thaân - ngöõ - yù maø nhaän laáy quaû dò thuïc ñaùng yeâu, coù nôi choân coù dung naïp aùc haønh cuûa thaân - ngöõ - yù thì nhaän laáy quaû dò thuïc khoâng ñaùng yeâu." Caùc kinh noùi veà nhaân dò thuïc nhö vaäy. Laïi trong kinh noùi: "Hai nhaân - hai duyeân coù theå phaùt sinh chaùnh kieán, ñoù laø aâm thanh nôi khaùc vaø taùc yù ñuùng nhö lyù trong taâm." Caùc kinh noùi veà nhaân naêng taùc nhö vaäy. Bôûi vì saùu nhaân naøy laø Phaät ñaõ noùi, cho neân Toân giaû döïa vaøo kinh maø soaïn luaän. Theá naøo laø nhaân töông öng? Cho ñeán noùi roäng ra... Hoûi: Vì sao soaïn ra luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå bieåu hieän chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp taâm vaø taâm sôû phaùp, thöù töï tröôùc sau maø phaùt sinh chöù khoâng phaûi cuøng luùc phaùt khôûi. Nhö phaùi Thí Duï, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Taâm vaø taâm sôû phaùp döïa vaøo theo caùc nhaân duyeân tröôùc sau maø phaùt sinh, ví nhö nhöõng ngöôøi buoân vöôït qua con ñöôøng heïp vaø nguy hieåm, töøng ngöôøi neân maø ñi qua chöù khoâng theå coù hai ngöôøi cuøng ñi qua neân laàn, taâm vaø taâm sôû phaùp cuõng laïi nhö vaäy, caùc duyeân hoøa hôïp töøng duyeân neân maø phaùt sinh, bôûi vì caùc duyeân ñoái ñaõi ñeàu coù sai khaùc. Caùc Luaän Sö A-tyø-ñaït-ma noùi: Bôûi vì taâm vaø taâm sôû phaùp coù nhaân khaùc nhau, cho neân coù theå noùi caùc duyeân hoøa hôïp coù sai khaùc; bôûi

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 10

vì coù nhaân khaùc nhau, cho neân coù theå noùi caùc duyeân hoøa hôïp khoâng coù gì sai khaùc. Nghóa laø taâm vaø taâm sôû ñeàu khaùc nhau, coù sinh - truù - dò - dieät

hoøa hôïp maø sinh ra, vì vaäy coù theå noùi hoøa hôïp coù sai khaùc. Cuøng döïa vaøo neân caên, cuøng duyeân vôùi neân caûnh maø ñöôïc sinh ra, cho neân coù theå noùi taát caû hoøa hôïp khoâng coù gì sai khaùc. Vì vaäy taát caû taâm vaø taâm sôû phaùp, tuøy theo söï thích hôïp cuûa mình maø cuøng luùc phaùp khôûi. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp caùc phaùp ñeàu töông öng vôùi töï taùnh chöù khoâng phaûi laø töông öng vôùi töï taùnh khaùc. Hoï ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Nghóa cuûa töôùng hyû - laïc laø nghóa töông öng, khoâng coù coïng töôùng hyû - laïc cuûa phaùp cuøng vôùi phaùp, gioáng nhö töï taùnh cuøng vôùi töï taùnh. Caùc luaän sö A-tyø-ñaït-ma: Hai söï vieäc hoøa hôïp coù theå noùi laø töông öng, khoâng phaûi laø coù nghóa töông öng ñoái vôùi neân vaät, cuõng khoâng coù töï Theå hyû - laïc vôùi töï Theå, bôûi vì naêng duyeân vaø sôû duyeân coù sai bieät. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp töï taùnh ñoái vôùi töï taùnh chaúng phaûi laø töông öng cuõng chaúng phaûi laø khoâng töông öng. Hoï ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Caàn phaûi hoøa hôïp vôùi taùnh khaùc môùi goïi laø töông öng, töï taùnh ñoái vôùi töï taùnh khoâng coù nghóa cuûa taùnh khaùc cho neân khoâng goïi laø töông öng; hyû - laïc cuøng nhau laø nghóa töông öng, töï taùnh ñoái vôùi töï taùnh heát söùc hyû - laïc cho neân khoâng phaûi laø khoâng töông öng. Caùc Luaän Sö A-tyø-ñaït-ma noùi: Khoâng coù töï taùnh hyû-laïc vôùi töï taùnh, nghóa giaûi thích nhö tröôùc. Hoaëc laïi coù ngöôøi chaáp: Nghóa cuûa löïc nhaäm trì laø nghóa töông öng. Hoï ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Neáu phaùp do löïc nhaäm trì cuûa phaùp kia maø sinh ra, thì phaùp naøy töông öng vôùi phaùp kia, vì vaäy taâm töông öng vôùi taâm, löïc giöõ gìn cuûa taâm khieán cho taâm ñöôïc sinh ra; taâm sôû phaùp töông öng vôùi taâm, löïc giöõ gìn cuûa taâm khieán cho noù ñöôïc sinh ra; taâm khoâng töông öng vôùi taâm sôû phaùp, khoâng phaûi laø löïc giöõ gìn kia maø ñöôïc sinh ra; taâm sôû phaùp khoâng töông öng vôùi taâm sôû phaùp, khoâng phaûi laø giöõ gìn laãn nhau maø ñöôïc sinh ra. Caùc Luaän Sö A-tyø-ñaït-ma noùi: Taâm cuøng vôùi taâm sôû – taâm sôû cuøng vôùi taâm, ñeàu laàn löôït chuyeån tieáp löïc giöõ gìn maø ñöôïc sinh ra, laïi cuøng töông öng neân thaân – hai taâm khoâng cuøng luùc phaùt khôûi, cho neân khoâng coù nghóa töông öng. Cho neân soaïn ra luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø nhaân töông öng? Ñaùp: Thoï cuøng vôùi phaùp töông öng cuûa thoï laø nhaân töông öng, phaùp töông öng cuûa Thoï cuøng vôùi Thoï laø nhaân töông öng; Töôûng - Tö - Xuùc-Taùc-YÙ-Duïc-Thaéng giaûi-Nieäm-Tam-ma-ñòa, Tueä cuøng vôùi phaùp töông öng cuûa Tueä laø nhaân töông öng, phaùp töông öng cuûa Tueä cuøng vôùi Tueä laø nhaân töông öng, ñoù goïi laø nhaân töông öng. Hoûi: Trong naøy taïi sao khoâng noùi veà taâm?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 11

Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Cuõng nhö caàn phaûi noùi veà taâm maø khoâng noùi ñeán, thì neân bieát raèng trong naøy laø coù caùch noùi khaùc, bôûi vì noùi veà nghóa cuûa saùu nhaân thì cuõng khoâng taän cuøng ñöôïc; neáu noùi heát lyù thì khoâng coù caùch noùi naøo khaùc. Caàn phaûi noùi nhö vaäy: Theá naøo laø nhaân töông öng? Ñoù laø taát caû taâm vaø taâm sôû phaùp. Theá naøo laø nhaân caâu höõu? Ñoù goïi laø taát caû phaùp höõu vi. Theá naøo laø nhaân ñoàng loaïi? Ñoù goïi laø taát caû

phaùp quaù khöù vaø hieän taïi, cuøng vôùi phaùp töông öng - caâu höõu cuûa noù. Theá naøo laø nhaân dò thuïc? Ñoù goïi laø taát caû phaùp höõu laäu thieän vaø baát thieän. Theá naøo laø nhaân naêng taùc? Ñoù goïi laø taát caû caùc phaùp. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy. Giaû söû noù nhö vaäy thì cuõng khoâng heát lyù, bôûi vì khoâng bieát caùi gì laøm nhaân cho caùi gì ôû phaàn vò naøy? Neáu noùi trong naøy laø caùch noùi khaùc thì ñoái vôùi lyù laø hôn haún, bôûi vì nhöõng ngöôøi soaïn ra luaän sô löôïc neâu ra neân ích phaùp laøm caên baûn. Coù Sö khaùc noùi: Taâm ñaõ noùi ôû trong naøy ñaõ noùi, nghóa laø Thoï töông öng vôùi Tueä thì phaùp töông öng cuõng thaâu nhieáp taâm. Hoûi: Vì sao khoâng noùi ñeán töï töôùng cuûa taâm? Ñaùp: Bình ñaúng töông töï laø nghóa cuûa töông öng, taâm hôn haún nhö vò vua cho neân khoâng noùi ñeán. Nhö tuïng noùi: “Thöù saùu taêng thöôïng nhö vò vua, nhieãm thì töï nhieân daãn ñeán nhieãm, Khoâng nhieãm maø laïi phaùt sinh nhieãm, nhieãm thì goïi laø ngöôøi ngu si.” Laïi coù ngöôøi noùi: Duøng Tam-ma-ñòa. Coù ngöôøi noùi: nay nôi taâm noùi ñeán Tam-ma-ñòa, töùc laø ñaõ noùi ñeán taâm, cho neân khoâng noùi rieâng bieät. Hoûi: vì sao chæ noùi veà möôøi phaùp cuûa Ñaïi ñòa laø nhaân töông öng chöù khoâng phaûi laø phaùp khaùc? Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát laø nghóa naøy coù khaùc. Coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp laø taát caû Giôùi - taát caû Ñòa - taát caû Thuù, taát caû Sinh - taát caû Chuûng - taát caû Taâm, coù theå ñaït ñöôïc thì trong naøy noùi ñeán ñieàu aáy, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy cho neân ôû ñaây khoâng noùi ñeán. Hoûi: Phaùp cuûa Ñaïi ñòa laø nghóa gì? Ñaùp: Ñaïi thì nghóa laø taâm nhö möôøi phaùp naøy, nôi taâm naøy khôûi leân roäng lôùn nhö maët ñaát cho neân goïi laø Ñaïi ñòa, Ñaïi ñòa töùc laø phaùp goïi laø phaùp Ñaïi ñòa. Coù ngöôøi noùi: Taâm goïi laø Ñaïi bôûi vì Theå - duïng thuø

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 282

thaéng, ngay nôi Ñaïi laø ñòa cho neân goïi laø Ñaïi ñòa, laø nôi nöông döïa cuûa caùc taâm sôû, möôøi phaùp nhö Thoï… ñoái vôùi caùc Ñaïi ñòa, khaép nôi coù theå ñaït ñöôïc cho neân goïi laø phaùp Ñaïi ñòa. Coù ngöôøi noùi : Möôøi phaùp nhö Thoï… Coù khaép nôi caùc Phaåm taâm cho neâ nhaân goïi laø Ñaïi, taâm la ñòa cuûa noù cho neân goïi laø Ñaïi ñòa, caùc phaùp Nhö Thoï… töùc laø Ñaïi ñòa, taát caû goïi laø phaùp Ñaïi ñòa. Hoûi: Taïi sao goïi laø taâm sôû? Ñaùp: Bôûi vì laø taâm voán coù. Hoûi: Vì sao taâm vaø taâm sôû phaùp laàn löôïc chuyeàn tieáp laøm nhaân töông öng? Ñaùp: Bôûi vì laàn löôïc chuyeån tieáp laøm nhaân, laàn löôïc chuyeån tieáp sinh ra löïc, laàn löôïc chuyeån tieáp daãn daét nhau, laàn löôïc chuyeån tieáp nuoâi lôùn nhau, laàn löôïc chuyeån tieáp taêng theâm nhau, laàn löôïc chuyeån tieáp döïa vaøo nhau, nhö hai boù rau döïa vaøo nhau maø ñöùng, nhieàu sôïi daây soaén laïi vôùi nhau coù theå keùo ñöôïc caây goã lôùn, nhieàu ngöôøi naém tay nhau coù theå vöôït qua doøng soâng roäng, bôûi vì caùc phaùp höõu vi laø taùnh yeáu keùm, cho neân coù nghóa laàn löôïc chuyeån tieáp döïa vaøo nhau môùi thaønh töïu söï nghieäp. Hoûi: OÂng noùi Thoï neáu lìa Töôûng thì coù theå tieáp nhaän caûnh hay khoâng? Ñaùp: Noùi laø khoâng coù theå ñöôïc, hoûi veá taâm vaø taâm sôû khaùc cuõng nhö vaäy. Hoûi:

Nhaân töông öng laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Taát caû taâm vaø taâm sôû phaùp, töùc laø thaâu nhieáp ba uaån vaø phaàn ích cuûa neân uaån, neân xöù vaø phaàn ích cuûa neân xöù, baûy giôùi vaø phaàn ích cuûa neân giôùi. Ñaõ noùi veà töï taùnh cho neân nay seõ noùi. Hoûi: Töông öng laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Caùc taâm sôû phaùp hoaëc laø nhieàu-hoaëc laø ít, nghóa laø taâm thieän nhieàu hôn taâm baát thieän ít, taâm baát thieän nhieåu thì taâm höõu phuù voâ kyù ít, taâm höõu phuù voâ kyù nhieàu thì taâm voâ phuù voâ kyù ít, taâm coõi Duïc nhieàu thì taâm coõi Saéc ít, taâm coõi Saéc nhieàu thì taâm coõi Voâ saéc ít, taâm höõu laäu nhieàu thì taâm voâ laäu ít, sao noùi nghóa baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng? Ñaùp: Döïa vaøo nghóa baèng nhau veà Theå cho neân goïi laø baèng nhau. Neáu trong neân taâm maø hai Thoï-neân töôûng thì coù theå khoâng goïi laø baèng nhau, nhöng trong neân taâm coù neân Thoï-neân töôûng, coøn laïi cuõng nhö vaäy, cho neân noùi nghóa baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng. Laïi nöõa,

baèng nhau khoâng sai khaùc laø nghóa cuûa töông öng . Laïi nöõa, nghóa vaän chuyeån baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng, nhö luùc xe chuyeån ñoäng thì caùc phaàn ñeàu chuyeån ñoäng cuøng laøm thaønh neân söï vieäc. Nhö vaäy luùc xe taâm chuyeån ñoäng ñoái vôùi caûnh, thì taâm sôû cuõng chuyeån ñoäng cuøng laøm thaønh neân söï vieäc, cho neân goïi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa nhöõng vieäc laøm baèng nhau laø nghóa cuûa töông öng, nhö chim Boà-chim Thu… cuøng neân luùc bay ñeán saân baõi-cuøng neân luùc aên thoùc-cuøng neân luùc bay leân, khoâng tröôùc khoâng sau; taâm vaø taâm sôû phaùp cuõng laïi nhö vaäy, cuøng neân luùc höôùng veà caûnh-cuøng neân luùc lieân tieáp nhaän caûnh-cuøng neân luùc rôøi boû caûnh, cho neân goïi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa cuøng thuaän theo nhö nhau laø nghóa cuûa töông öng, nhö ngöôøi thuaän vôùi nhau thì goïi laø töông öng, taâm vaø taâm sôû phaùp thuaän vôùi nhau cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, nghóa hoøa hôïp nhö nhau laø nghóa cuûa töông öng, nhö nöôùc vaø söõa hoøa vaøo nhau thì goïi laø töông öng, taâm vaø taâm sôû phaùp hoøa hôïp cuõng nhö vaäy. Vuï Toân giaû noùi: “Boán söï vieäc nhö nhau cho neân goïi laø töông öng: 1. Thôøi phaàn nhö nhau, nghóa laø taâm vaø taâm sôû cuøng chung neân saùt-naêng maø hieän haønh. 2. Sôû y nhö nhau, nghóa laø taâm vaø taâm sôû cuøng döïa vaøo neân caên maø hieän haønh. 3. Sôû duyeân nhö nhau, nghóa laø taâm vaø taâm sôû cuøng duyeân vôùi neân caûnh maû hieän haønh. 4. Haønh töôùng nhö nhau, nghóa laø taâm vaø taâm sôû cuøng chung neân haønh töôùng maø hieän haønh.” Laïi nöõa, naêm söï vieäc nhö nhau cho neân noùi laø töông öng, töùc laø boán söï vieäc tröôùc vaø Theå cuûa vaät nhö nhau, nghóa laø taâm vaø taâm sôû ñeàu chæ coù neân vaät hoøa hôïp maø khôûi leân, cho neân goïi laø töông öng. Laïi nöõa, nhö nghóa boù chaët nhieàu caây lau laø nghóa cuûa töông öng, nhö moãi neân caây lau khoâng theå naøo ñöùng neân mình ñöôïc, caàn phaøi nhieàu caây lau cuøng boù laïi môùi coù theå ñöùng ñöôïc; taâm vaø taâm sôû phaùp cuõng laïi nhö vaäy, caàn phaûi nhieàu taâm döïa vaøo nhau môùi coù theå laøm thaønh ñôøi kieáp, daãn ñeán quaû - mang laïi quaû vaø choïn laáy sôû duyeân. Laïi nöõa, nhö nghóa nhieàu sôïi thöøng xoaùn laïi laø nghóa cuûa töông öng, nhö

moãi neân sôïi daây khoâng coù theå keùo ñöôïc caây goã, nhieàu sôïi daây xoaén laïi vôùi nhau môùi coù taùc duïng keùo ñöôïc; taâm vaø taâm sôû phaùp cuõng laïi nhö vaäy, noùi roäng ra nhö tröôùc. Laïi nöõa, nhö nghóa naém tay nhau laø nghóa cuûa töông öng, nhö doøng soâng chaûy xieát neân mình khoâng theå vöôït qua ñöôïc, nhieàu ngöôøi naém tay nhau môùi coù theå vöooït qua ñöôïc; taâm vaø taâm sôû phaùp cuõng laïi nhö vaäy, noùi roäng ra nhö tröôùc. Laïi nöõa, nhö nghóa nhieàu ngöôøi buoân laø

nghóa cuûa töông öng, nhö nhieàu ngöôøi buoân cuøng laøm baïn beø coù theå vöôït qua con ñöôøng nguy hieåm; taâm vaø taâm sôû phaùp cuõng laïi nhö vaäy, noùi roäng ra nhö tröôùc . Toân giaû Theá Höõu noùi nhö vaäy: “ nghóa daãn daét nhau phaùt sinh laø nghóa cuûa töông öng.” Hoûi: Neáu nhö vaäy thì nhaõn thöùc vaø yù thöùc cuõng cuøng daãn daét nhau, ñoù laø töông öng chaêng? Ñaùp: Bôûi vì sôû y cuûa chuùng khaùc nhau, neáu sôû y gioáng nhau cuøng daãn daét nhau thì môùi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa khoâng lìa xa nhau laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì boán Ñaïi chuûng cuõng khoâng lìa xa nhau, ñoù laø töông öng chaêng? Ñaùp: Boán Ñaïi chuûng khoâng coù sôû y, neáu coù sôû y cuõng khoâng lìa xa nhau thì chính laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa coù sôû duyeân laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì saùu thöùc ñeàu coù sôû duyeân, ñoù laø töông öng chaêng? Ñaùp: Sôû duyeân cuûa saùu thöùc khaùc nhau, neáu cuøng sôû y vaø coù sôû duyeân thì môùi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa cuøng chung sôû duyeân laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì naêm thöùc ñeàu cuøng chung neân sôû duyeân vôùi yù thöùc, phaûi noù laø töông öng; vaû laïi, nhieàu nhaõn thöùc thì phaûi noùi laø töông öng, nhö nhieàu höõu tình cuøng ngaém traêng ñaàu thaùng...? Ñaùp: Sôû y cuûa naêm tröôùc khaùc nhau, neáu cuøng chung sôû y vaø cuøng chung sôû duyeân thì môùi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa luoân luoân hoøa hôïp laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì thoï maïng-hôi aám vaø thöùc, caû ba cuõng luoân luoân hoøa hôïp, ñoù laø töông öng chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö vaäy, bôûi vì thoï maïng vaø hôi aám laø hai phaùp khoâng coù sôû y, neáu coù sôû y cuõng luoân luoân hoøa hôïp thì môùi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa luoân luoân cuøng sinh ra laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì boán Ñaïi chuûng luoân luoân cuøng sinh ra, ñoù laø töông öng chaêng? Ñaùp: Boán Ñaïi chuûng khoâng coù sôû y, neáu coù sôû y vaø luoân luoân cuøng sinh ra thì môùi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa cuøng sinh truù dieät laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì tuøy taâm chuyeån saéc - tuøy taâm chuyeån taâm, baát töông öng haønh cuõng cuøng sinh truù dieät, ñoù laø töông öng chaêng? Ñaùp: caùc phaùp aáy khoâng coù sôû y, neáu coù sôû y vaø cuøng sinh truù dieät,

thì môùi laø töông öng. Laïi nöõa, nghóa cuøng chung neân sôû y-cuøng chung neân sôû duyeân vaø cuøng chung neân haønh töôùng maø chuyeån laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Laøm sao bieát nhö vaäy? Ñaùp: Leõ naøo bieát khoâng phaûi nhö vaäy?

Laïi nöõa, nghóa cuøng laøm neân vieäc laø nghóa cuûa töông öng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì caùc Nhaãn vaø Trí cuøng laøm neân vieäc, ñoù laø töông öng chaêng? Ñaùp: Caùc phaùp aáy khoâng cuøng sinh, neáu cuøng luùc phaùt sinh vaø cuøng laøm neân vieäc thì môùi laø töông öng. Ñaïi ñöùc noùi raèng: Nghóa cuøng laøm baïn beø laø nghóa cuûa töông öng, thöùc vaø taâm sôû dung naïp laãn nhau cuøng luùc maø sinh, cuøng choïn laáy neân caûnh môùi laø töông öng. Toân giaû Dieäu AÂm noùi nhö vaäy: “ Nghóa sôû y-sôû duyeân-haønh töôùng-sôû taùc ñeàu gioáng nhau laø nghóa cuûa töông öng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì taùnh cuûa caùc phaùp höõu vi yeáu keùm, laàn löôït chuyeån tieáp löïc giöõ gìn môùi coù theå coù taùc duïng, khoâng heà thaáy coù neân phaùp ñaïi ñaïi naøo, neân mình daáy khoûi taùc duïng, cho neân nhaân töông öng naøy, chaéc chaén coù quaû Só duïng noái thoâng caû ba ñôøi. Theá naøo laø nhaân caâu höõu? Cho ñeán noùi roäng ra… Hoûi: Hai nhaân Töông öng vaø Caâu höõu khaùc nhau theá naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi khoâng coù gì khaùc nhau, bôûi vì trong neân saùt-na Thoï laøm hai nhaân cho caùc phaùp nhö Töôûng… Vì vaäy ôû ñaây caàn phaûi noùi nhö vaäy: Neáu nhaân töông öng thì chính laø nhaân caâu höõu, coù nhaân caâu höõu maø khoâng phaûi laø nhaân töông öng, nghóa laø khoâng töông öng vôùi nhaân caâu höõu. Noùi nhö vaäy thì hai nhaân coù khaùc nhau, bôûi vì tuuy döïa vaøo neân phaùp maø nghóa khaùc nhau. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì hai nhaân coù gì sai bieät? Ñaùp: Teân goïi chính laø sai bieät, nghóa laø teân goïi nhaân töông öng-teân goïi nhaân caâu höõu. Laïi nöõa, nghóa laøm baïn beø laø nhaân töông öng, nghóa cuøng chung neân quaû laø nhaân caâu höõu. Laïi nöõa, nghóa cuøng chung neân sôû y-neân sôû duyeân-neân haønh töôùng laø nhaân töông öng, nghóa cuøng chung neân sinh-neân laõo–neân truù-neân dieät-neân quaû-neân dò thuïc-neân ñaúng löu laø nhaân caâu höõu. Laïi nöõa, nhö nghóa caàm gaäy laø nhaân töông öng, nhö ng- hóa caàm gaäy roài coù nhöõng taùc duïng laø nhaân caâu höõu. Laïi nöõa, nhö nghóa naém tay nhau laø nhaân töông öng, nhö nghóa naém tay nhau roài vöôït qua doøng soâng chaûy xieát laø nhaân caâu höõu. Laïi nöõa, nghóa tuøy thuaän vôùi nhau laø nhaân töông öng, nghóa khoâng lìa xa nhau laø nhaân caâu höõu. Hoûi: Theá naøo laø nhaân caâu höõu?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 16 286

Ñaùp: Taâm laøm nhaân caâu höõu cho taâm sôû phaùp, taâm sôû phaùp laøm nhaân caâu höõu cho taâm. Hoûi: Vì sao trong nhaân töông öng tröôùc ñaây khoâng noùi ñeán taâm, nay trong nhaân caâu höõu thì noùi ñeán taâm vaäy? Ñaùp: Nghóa bình ñaúng laø nghóa cuûa nhaân töông öng, taâm vöông laø hôn haún so vôùi taâm sôû phaùp, nghóa nhö nhau khoâng bieåu hieän cho neân khoâng noùi ñeán taâm; nghóa laøm neân vieäc laø nghóa cuûa nhaân caâu höõu, nghóa veà taâm vaø taâm sôû phaùp laøm söï vieãc nhö nhau, cho neân nay noùi veà taâm. Trong naøy noùi ñeán taâm chính laø taát caû caùc taâm, taâm sôû phaùp cuõng laø taát caû caùc taâm sôû phaùp, nhö nhöõng gì thích hôïp vôùi noù laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân caâu höõu, taâm laøm nhaân caâu höõu cho thaân nghieäp - ngöõ nghieäp cuûa tuøy taâm chuyeån. Thaân nghieäp - ngöõ nghieäp cuûa tuøy taâm chuyeån, goïi laø luaät nghi tónh löï vaø luaät nghi voâ laäu. Hoûi: Vì sao trong naøy khoâng noùi ñeán thaân

nghieäp vaø ngöõ nghieäp cuûa tuøy taâm chuyeån laøm nhaân caâu höõu cho taâm? Ñaùp: Laø yù cuûa ngöôøi soaïn luaän muoán nhö vaäy, cho ñeán noùi roäng ra. Coù ngöôøi noùi: Caàn phaûi noùi maø khoâng noùi ñeán thì neân bieát raèng nghóa naøy coù khaùc. Tröôùc ñaây noùi veà nghóa cuûa nhaân ñaõ noùi trong naøy cuõng khoâng theå heát ñöôïc. Coù ngöôøi noùi: Trong naøy phaàn ñaàu vaø phaàn sau noùi roäng ra, phaàn giöõa thì noùi toùm löôïc, nghóa chaéc chaén coù theå bieát cho neân khoâng noùi ñeán. Coù Sö khaùc noùi: Taâm ñoái vôùi thaân nghieäp vaø ngöõ nghieäp cuûa tuøy taâm chuyeån coù theå laøm nhaân, khoâng chuyeån theo quan heä cuûa noù bôûi vì laø hôn haún; thaân nghieäp vaø ngöõ nghieäp cuûa tuøy taâm chuyeån ñoái vôùi taâm chuyeån theo quan heä cuûa noù, khoâng coù theå laøm nhaân bôûi vì laø yeáu keùm. Nhö vua ñoái vôùi beà toâi coù theå ban cho chöùc töôùc vaø boång loäc maø khoâng chuyeån theo quan heä cuûa beà toâi, beà toâi ñoái vôùi nhaø vua chuyeån theo quan heä cuûa nhaø vua chöù khoâng coù theå ban cho chöùc töôùc vaø boãng loäc; ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Lôøi bình: Taâm laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân caâu höõu cho thaân nghieäp vaø ngöõ nghieäp cuûa tuøy taâm chuyeån. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì cuøng chung neân quaû, thaønh töïu noät söï vieäc. Hoûi: Neáu nhö vaäy taïi sao trong naøy khoâng noùi ñeán? Ñaùp: Bôûi vì tröôùc ñaõ noùi ba nhaân. Taâm laøm nhaân caâu höõu cho tuøy taâm chuyeån vaø baát töông öng haønh, tuøy taâm chuyeån vaø baát töông öng haønh laøm nhaân caâu höõu cho taâm. Hoûi: Nhöõng tuøy taâm chuyeån vaø baát töông öng haønh naøo laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân cho taâm? Ñaùp: Taâm-taâm sôû phaùp vaø tuøy taâm chuyeån thaân-ngöõ nghieäp, sinh-

laõo-truù-voâ thöôøng laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân cho taâm. Trong naøy coù ngöôøi noùi: Taâm laøm nhaân caâu höõu cho töï sinh-laõo-truù-voâ thöôøng, chæ coù töï sinh-truù laøm nhaân caâu höõu cho taâm chöù khoâng phaûi laø laõo-voâ thöôøng, bôûi vì coù naêng löïa taêng theâm cho neân goïi laø nhaân, laõo vaø voâ thöôøng laø phaùp suy dieät cho neân khoâng goïi laø nhaân. Coù ngöôøi noùi: Taâm laøm nhaân caâu höõu cho töï sinh-laõo-truù-voâ thöôøng, töï sinh-laõo-truù-voâ thöôøng laøm nhaân caâu höõu cho taâm, bôû vì cuøng giuùp ñôõ laãn nhau hoaøn thaønh neân coâng vieäc. Coù ngöôøi noùi: Taâm laøm nhaân caâu höõu cho taâm–taâm sôû phaùp vaø tuøy taâm chuyeån thaân-ngöõ nghieäp, sinh-laõo-truù-voâ thöôøng; chæ coù taâm sinh-laõo-truù-voâ thöôøng laøm nhaân caâu höõu cho taâm, chöù khoâng phaûi laø nhöõng sinh… coøn laïi. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Taâm laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân caâu höõu cho taâm-taâm sôû phaùp vaø tuøy taâm chuyeån thaân- ngöõ nghieäp, sinh-laõo-truù-voâ thöôøng. Laøm sao bieát nhö vaäy? Trong luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi: “Theá naøo laø phaùp laøm nhaân caâu höõu cuûa taâm? Nghóa laø taát caû taâm sôû phaùp-ñaïo caâu höõu giôùi - ñònh caâu höõu giôùi, vaø caùc phaùp sinh-laõo-truù-voâ thöôøng cuûa taâm aáy.” Hoûi: Neáu nhö vaäy trong Phaåm Loaïi Tuùc noùi laïi thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Hoaëc coù Khoå ñeá laáy Höõu thaân kieán laøm nhaân, chöù khoâng laøm nhaân cho Höõu thaân kieán, nghóa laø tröø ra tuøy mieân quaù khöù-hieän taïi do

kieán Khoå maø ñoaïn, vaø Khoå ñeá töông öng vôùi noù; tröø ra tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù-hieän taïi o kieán Taäp maø ñoaïn, vaø Khoå ñeá töông öng vôùi noù; tröø ra Khoå ñeá töông öng vôùi Höõu thaân kieán vò lai, tröø ra Höõu thaân kieán-sinh-laõo-truù-voâ thöôøng cuûa vò lai, coøn laïi caùc Khoå ñeá nhieãm oâ.” Ñaùp: Luaän Phaåm Loaïi Tuùc phaûi noùi nhö vaäy: Tröø ra tuøy mieân cuûa quaù khöù vaø hieän taïi do kieán Khoå maø ñoaïn, vaø nhöõng Khoå ñeá töông öng- caâu höõu kia; tröø ra tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù vaø hieän taïi do kieán Taäp maø ñoaïn, vaø Khoå ñeá töông öng-caâu höõu kia; tröø ra Khoå ñeá töông öng vôùi Höõu thaân kieán vò lai; tröø ra Höõu thaân kieán vò lai vaø phaùp töông öng vôùi noùlaø sinh-laõo-truù-voâ thöôøng, coøn laïi caùc Khoå ñeá nhieãm oâ. Caàn phaûi noùi nhö vaäy maø khoâng noùi, thì neân bieát ñoù laø caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, boán Ñaïi chuûng cuøng sinh laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân caâu höõu, ñoù goïi laø nhaân caâu höõu. Trong naøy coù ngöôøi laøm cho Theå cuûa boán Ñaïi chuûng thì taêng theâm beân khoâng coù, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaïi chuûng Ñòa laøm nhaân caâu höõu cho ba Ñaïi chuûng, ba Ñaïi chuûng laøm nhaân caâu höõu cho Ñaïi chuûng Ñòa, cho ñeán Ñaïi chuûng Phong cuõng nhö vaäy. Coù ngöôøi muoán laøm cho Theå cuûa boán Ñaïi chuûng chæ taêng theâm beân coù, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaïi chuûng Ñòa laøm nhaân caâu höõu cho boán Ñaïi

chuûng, boán Ñaïi chuûng laøm nhaân caâu höõu cho Ñaïi chuûng Ñòa. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Ñaïi chuûng Ñòa coù nhieàu Theå, ôû trong neân laøm nhaân caâu höõu cho nhieàu, nhieàu laøm nhaân caâu höõu cho neân, cho ñeán Ñaïi chuûng Phong cuõng nhö vaäy. Lôøi bình: Caàn phaûi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Theå cuûa boán Ñaïi chuûng hoaëc chæ taêng theâm beân coù, hoaëc chæ taêng theâm beân khoâng coù, Ñòa laøm nhaân caâu höõu cho ba, ba laøm nhaân caâu höõu cho Ñòa. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Ñòa khoâng nhaän thöùc ñöôïc saéc do Ñòa phaùt sinh maø taïo ra, taát caû caùc phaùp khoâng nhaän thöùc ñöôïc töï taùnh vaø Theå ñoàng loaïi laøm nhaân khaùc, cho ñeán Ñaïi chuûng Phong cuõng nhö vaäy. Hoûi: Boán Ñaïi chuûng chöa sinh cuõng laø nhaân caâu höõu hay khoâng? Ñaùp: Cuõng laø nhaân caâu höõu vì rôi vaøo nghóa cuûa nhaân, vì coù töôùng cuûa nhaân. Coù ngöôøi noùi: Ñoù khoâng phaûi laø nhaân caâu höõu, trong naøy chæ noùi veà caâu sinh, bôûi vì boán Ñaïi chuûng laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân caâu höõu. Lôøi bình: Caàn phaûi ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Boán Ñaïi chuûng sinh hay chöa sinh ñeàu laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân caâu höõu, trong naøy noùi sinh laø noùi ñeán nghóa coù theå sinh, hoaëc laø sinh cuøng hoøa hôïp, nhö luaän Phaåm Loaïi Tuùc noùi: “Theá naøo laø phaùp do nhaân maø sinh? Nghóa laø taát caû caùc phaùp höõu vi.” Nhö luaän aáy noùi veà sinh laø noùi ñeán sinh vaø chöa sinh, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Hoûi: Saéc ñaõ taïo laø nhaân caâu höõu hay khoâng? Ñaùp: Coù, bôûi vì taát caû caùc phaùp höõu vi ñeàu coù caùc töôùng nhö sinh… laøm nhaân caâu höõu. Hoûi: Saéc ñaõ taïo laøm nhaân caâu höõu cho saéc ñaõ taïo hay khoâng? Ñaùp: Coù laøm nhaân caâu höõu, nhö tuøy taâm chuyeån saéc ñaõ taïo. Hoûi: Höõu ñoái taïo saéc hay khoâng? Ñaùp: Khoâng. Coù ngöôøi noùi: Cuõng coù nhö nhaõn caên…, coù nhieàu

cöïc vi cuøng sinh laàn löôït chuyeån tieáp laøm nhaân caâu höõu. Lôøi bình: Hoï khoâng neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy, nhö caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nghóa cuøng chung neân quaû laø ghóa cuûa nhaân caâu höõu, maø höõu ñoái taïo saéc khoâng cuøng chung neân quaû, nhöng taát caû caùc taâm ñeàu coù tuøy chuyeån. Caùc taâm sôû phaùp vaø caùc töôùng nhö sinh..., khoâng phaûi laø taát caû caùc taâm ñeàu coù tuøy chuyeån saéc cuûa thaân - ngöõ nghieäp. Nghóa cuûa tuøy taâm chuyeån toång quaùt coù möôøi loaïi, ñoù laø neân khôûi - neân truù - neân dieät - neân quaû - neân ñaúng löu - neân dò thuïc, thieän thì thieän - baát thieän thì baát thieän, voâ kyù thì voâ kyù - tuøy theo trong neân ñôøi. Neân quaû thì goïi laø quaû ly heä. Neân ñaúng löu thì goïi laø quaû ñaúng löu.

Neân dò thuïc thì goïi laø quaû dò thuïc. Tuøy theo phaùp maø noùi taùch bieät thì möôøi loaïi naøy nhieàu ít, trong chöông Caên Uaån seõ noùi. Hoûi: Töï taùnh cuûa tuøy chuyeån laø gì? Ñaùp: Boán uaån vaø naêm uaån, coõi Duïc vaø coõi Voâ saéc laø boán uaån bôûi vì khoâng coù tuøy chuyeån saéc, coõi Saéc laø naêm uaån bôûi vì coù tuøy chuyeån saéc. Ñaõ noùi veà töï taùnh cho neân nay seõ noùi. Hoûi: Vì sao goïi laø tuøy chuyeån? Ñaùp: Nghóa tuøy thuaän vôùi nhau laø nghóa cuûa tuøy chuyeån, nghóa thaâu nhieáp theâm nhau laø nghóa cuûa tuøy chuyeån, nghóa cuøng laøm neân vieäc laø nghóa cuûa tuøy chuyeån. Nghóa tuøy taâm chuyeån phaùp noùi vôùi taâm raèng: OÂng ñaõ laøm coâng vieäc cuûa oâng, toâi cuõng laøm coâng vieäc cuûa toâi. Taâm vaø taâm sôû phaùp laàn löôït chuyeån tieáp höôùng veà nhau, do naêm quan heä cho neân noùi laø tuøy chuyeån, ñoù laø sôû y-laø sôû duyeân, laø haønh töôùng-laø quaû-laø dò thuïc. Taâm vaø tuøy taâm chuyeån saéc - taâm baát töông öng haønh laàn löôït chuyeån tieáp höôùng veà nhau, do hai quan heä cho neân noùi laø tuøy chuyeån, ñoù laø quaû dò thuïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.